

CUM SE REDACTEAZĂ UN TEXT (ARGUMENTATIV)?

Noțiunea de text este cuprinzătoare. Noi vom înțelege prin “text” orice mesaj verbal scris. În cele ce urmează ne vom referi la textul de tip argumentativ, care are precizată o temă, motiv pentru care vom depăși etapa generării ideilor pentru formularea unei teme. Vom aborda problematica textului din două perspective:

A) *ca un întreg organizat*;

B) *ca un fapt de stil*.

A) Dacă un text se realizează ca o propoziție sau ca o frază, regulile sale de alcătuire vor fi regulile de sintaxă a propoziției sau a frazei. Însă, dacă textul depășește aceste dimensiuni, organizarea sa trebuie explicată cu ajutorul unor noțiuni și reguli diferite. Noțiunile folosite în această privință sunt: *coerența* și *coeziunea*.

1. **Coerența** e o calitate a textului referitoare la **conținutul** său și privește informația pe care un text o vehiculează. Pentru a fi *coerent*, un text trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

a) Să furnizeze informație necontradictorie, deoarece o informație contradictorie face ca mesajul să nu poată fi înțeles. Iată un text formulat în timpul unei runde de debate: „O informare corectă, obiectivă și unitară se poate realiza doar în școală. Elevii sunt încurajați, de asemenea, de către profesori să utilizeze internetul și să se informeze cu ajutorul ONG-urilor.” Informația din acest text este contradictorie, pentru că adverbul „doar” exclude posibilitatea informării alternative. Mesajul transmis este fie că emițătorul nu are proprietatea termenilor, fie că el reproduce un text al altcuiva într-un mod total nefericit. Receptorul nu va mai fi atent la conținut, ci la intențiile emițătorului.

În cazul unei dezbateri, debaterii trebuie să fie atenți ca informația transmisă prin intermediul argumentării să nu contrazică informația transmisă prin intermediul contraargumentării, în cadrul aceluiași discurs sau în discursuri succesive, pentru a respecta regula informației necontradictorii.

b) Pe măsură ce se dezvoltă, un text trebuie să aducă informație nouă, fără a se limita la informația oferită în primul/ primele enunț/ enunțuri (primul discurs). Trebuie eliminată informația redundantă de tipul următor: „Prin lege, cadrele didactice vor primi salarii mărite cu 50%. Aceasta înseamnă că fiecare profesor va primi în plus jumătate din salariul lunar.” E de așteptat ca al doilea enunț să aducă o informație nouă, suplimentară, o explicație în amănunt, nu o reluare a informației sub altă formă.

În cadrul unei runde de debate, afirmatorul/negatorul 2 trebuie să asigure progresul dezbaterii, prin reconstrucție/respingere a cazului, nu să reia argumentele prezentate anterior.

c) Între informațiile furnizate de text trebuie să existe legătură. Iată un exemplu în care legătura între informațiile furnizate de un text nu se realizează: „O valiză-diplomat conținând 120 000 de dolari falși a fost găsită abandonată în curtea unei locuințe de pe strada Castanilor. Pe strada Castanilor nu e de fapt nici un castan, ci sunt numai doi plop.” Informațiile din cele două enunțuri nu se contrazic, doar că nu au nici o legătură, referindu-se

la aspecte diferite. În debate, trebuie urmărită linia de argumentare/ contraargumentare, fără a o abandona firul roșu al argumentării pentru a face referire la aspecte neimportante, nerelevante pentru moțiune.

2. **Coeziunea** se referă la mijloacele gramaticale pe care le folosim pentru a da aspectul unui text organizat. Coeziunea privește, prin urmare, **forma** textului. Mijloacele întrebuințate pentru a da textului o structură organizată sunt:

a) Să se utilizeze paragrafele și alineatele: acestea trebuie să marcheze, în primul rând, cele trei părți mari ale textului (*introducere, cuprins și încheiere*) și, în al doilea rând, trebuie să indice, clar, argumentele/contraargumentele. De exemplu, un text argumentativ al afirmatorului 1 poate fi structurat astfel:

(INTRODUCERE)

(*alineat*): enunțarea temei (și a direcției de dezvoltare a temei); (*alineat*): definirea termenilor;
(*alineat*): enunțarea și explicarea ideii centrale, a criteriului.

(CUPRINS)

(*paragraful 1*): *Argumentul 1*

- afirmația ce cuprinde ideea principală;
- dezvoltarea, explicarea, dovedirea argumentului;
- concluzii.

(*paragraful 2*): *Argumentul 2*

- afirmația ce cuprinde ideea principală;
- dezvoltarea, explicarea, dovedirea argumentului;
- concluzii.

(CONCLUZIE)

(*alineat*): impactul și relevanța față de temă.

(Observație: alineatul este un fragment de text (de dimensiuni reduse) care începe cu un rând retras, pentru a marca schimbarea ideii; paragraful este un pasaj al unui text marcat printr-un alineat, eventual și printr-un semn grafic special-litere, cifre etc; este un fragment unitar dintr-un text care cuprinde o anumită idee/ argument. Textul poate utiliza alineatele pentru a redacta la două sau la trei rânduri, în interiorul textului.)

b) Să fie folosiți conectorii logici în utilizarea alineatelor, a paragrafelor și pentru a marca elementele constitutive ale argumentului: adverbe și locuțiuni adverbiale, locuțiuni pronominale/adverbe (locuțiuni adverbiale) relative, locuțiuni conjuncționale. Acestea se despart prin virgulă de restul enunțului –de regulă - și contribuie la respectarea *paralelismului sintactic*. Conectorii sunt de mai multe tipuri:

- conectori de premisă: „în primul rând”, „în al doilea rând”, „pe de o parte”, „pe de altă parte”,

„pentru început” etc;

- conectori de susținere, ai explicației, de exemplificare, ai comparației, ai cauzalității: „din această cauză”, „în această privință”, „în ceea ce privește” (N.B! : această locuțiune conjuncțională este invariabilă, motiv pentru care verbul din componentă nu se acordă – nu este corectă formularea de tipul „în ceea ce privesc banii”), „din acest motiv”, „de asemenea”, „de exemplu”, „pentru că”, „deoarece”, „fiindcă”, „spre deosebire de”, „precum”, „la fel ca” etc;

- conectori de concluzie (de încheiere): „în concluzie”, „prin urmare”, „de aceea”, „așadar”,

„ca atare”, „în consecință” etc.

B) Mesajul unui text poate fi analizat și din perspectiva **stilului**. Termenul acesta are mai multe înțelesuri. Ne vom referi, însă, la *stilul lingvistic individual*, caracteristic discursului de tip argumentativ. Avem în vedere faptul că mesajul poartă „amprenta” emițătorului său, fiind *un fapt de stil individual, un mod specific de a comunica al unei persoane*. De aceea, limbajul utilizat trebuie să aibă anumite însușiri, denumite: *calități generale ale stilului* și *calități particulare ale stilului*, pe de o parte și *elemente de retorică*, pe de altă parte.

1. Calitățile generale ale stilului –obligatorii:

Corectitudinea: respectarea tuturor regulilor de scriere, de gramatică și de sintaxă (vezi documentul anterior);

Claritatea: înlănțuirea logică a ideilor, astfel încât mesajul să fie ușor de înțeles.

Trebuie evitate: nonsensul, exprimările echivoce, ambigue;

Proprietatea termenilor: folosirea cuvintelor în mod adecvat, în raport cu ideea pe care vrem să o exprimăm. Cel mai reprezentativ exemplu de improprietate stilistică e replica lui Cațavencu: „...nu voi să recunosc epitropia bucureștenilor, *capitaliștilor* asupra noastră „- „capitalist” este folosit cu sensul de „locuitor al capitalei”, așa cum pentru Simona Senzual termenul „cabanoși” se referă la „cei care locuiesc în cabane”(sic!);

Precizia: folosirea numai a atâtor cuvinte, propoziții, fraze câte sunt strict necesare, fără digresiuni, pleonasme, exprimări tautologice sau prolix.

Puritatea termenilor: folosirea termenilor admiși de normă, fără exprimări vulgare, licențioase, imprecășii sau invective (înjurături, jigniri).

2. Calitățile particulare ale stilului (doar cele permise în textul argumentativ) – facultative:

Naturalețea: se referă la un mod firesc de exprimare, fără afectare și fără preocuparea vizibilă de a șoca cititorul;

Armonia: a oferi echilibru părților textului (coeziunea);

Finețea: exprimarea subtilă, rafinată, care să sugereze o educație elevată a emițătorului.

3. Elemente de retorică – folosite pentru a convinge, în cazul de față, printr-un discurs scris.

Scopul debater-ului este acela de a informa, de a emoționa și de a plăcea. Informația este asigurată prin argumente, care cuprind raționamente și dovezi, apelând la rațiune. Ceea ce emoționează și face să placă cititorului ceea ce citește ține de *stilul artistic*. De aceea, ne vom

referi la două mijloace artistice ale limbajului: *figuri retorice (de gândire)* și *figuri semantice*.

Figuri retorice sau figuri de gândire sunt mijloace lingvistice prin care emițătorul încearcă să convingă cititorul apelând la judecățile lui de valoare; acestea nu pot înlocui argumentele:

întrebarea retorică: pune pe gânduri, fără a aștepta un răspuns (ex.: „Oare asta ne dorim?

Acesta este cel mai bun plan pe care îl puteți propune?” Aceste întrebări nu așteaptă răspuns, dar nici nu înlocuiesc o argumentație prin care să se demonstreze că nu asta ne dorim, că planul nu este bun);

perifraza: grup de cuvinte (unități frazeologice – expresii, locuțiuni) care înlocuiește un termen propriu (de exemplu: „Se va aplica legea la Paștele cailor”, ca să fie clar că niciodată nu se va aplica legea.);

prolepsa: înlăturarea de la început a unui atac pe care adversarul l-ar putea utiliza (de exemplu: „Veți spune că nu se poate, dar vă pot demonstra contrariul”);

preterețiunea: menționarea unui fapt, dând impresia că evocarea e făcută în treacăt, dar în realitate subliniindu-l în mod perfid (de exemplu: „Nu voi vorbi despre moralitatea persoanei în cauză, *amintindu-vă totuși că are o amantă*, voi vorbi despre incompetența dumnealui.”);

concesiunea: admiterea aparentă a unui dezavantaj, pentru a reveni la un atac mai puternic (de exemplu: „...să admitem, într-adevăr, că...dar, nu aveți dreptate când afirmați că ...”);

corectarea: revenire deliberată, dând aparența unei simple erori de exprimare (de exemplu: „Acest comportament scandalos, adică nepotrivit, durează de săptămâni, de fapt, de luni”).

Figurile semantice reprezintă folosirea cuvintelor cu sens figurat, pentru a realiza estetica textului, mesajului:

metafora: utilizarea unei imagini concrete, în locul unei abstracțiuni (de exemplu: comparația „ochii albaștri ca cicoarea” se poate transforma în metafora „cicoarea ochilor”);

metonimia/ sinecdoca: substituie de termeni –produsul cu instrumentul, generalul cu particularul și invers etc (de exemplu: „Acest om trăiește din condei”, „Am cumpărat un Grigorescu.”, “Acest om este un hagi tudose.”)

personificarea: atribuirea unor caracteristici umane obiectelor, animalelor (exemplu: „Urlă prostia în guvernării noastre”);

oximoron: alăturarea a doi termeni opuși (exemplu: „un hoț cinstit”, “ochii ei cei negri- lumina mea”).

Erori grave:

-utilizarea clișeeleor/ a ticurilor verbale;

-pleonasmul;

-cacofonia;

-repetiția supărătoare;

-comparații, epitete nefondate (Așa nu: „Dunărea e ca coloana vertebrală prin care respiră aer plămânii națiunii”).

Recomandări:

- scrieți textul mai întâi pe ciornă;
- analizați corectitudinea argumentelor și eliminați erorile de logică, de relevanță; ordinea în care sunt așezate argumentele trebuie să corespundă modului natural în care gândesc oamenii: deducții, inducții, analogii etc. În ordine descrescătoare, următoarele aserțiuni au putere de convingere: fapte, judecăți, mărturii, credințe personale, prejudecăți;
- corectați greșelile de redactare/ scriere, greșelile de gramatică sau de stil;
- încadrați textul în pagină, astfel încât să apară clar paragrafele cu alineat, care să marcheze principalele părți ale discursului;
- redactați în formă finală.

SUCCES!

Prof. Carmen Zaharia